

Silla patricius romanus cum plurima in iugurthino bello edidisset facinora. Imperatoris gloriam a senatu reportauit. qui statim contra mitridatem missus in achia et asia vicit. Hic ex antiqua atque pelara scipionum familia ortus: omnem vitam ab adolescentia quibuscumque flagitiis inque nata usque ad questuram duxit: quam sub mario contra iugurtham adeptus est. In quo quidem officio vitam penitus commutauit. Nam catenas iugurthe manibus iecit: mitridatem compescuit: socialis belli lucrum repressit: cynne donationem fregit: et marium perscriptum et exule esse coegit. Erat autem literis grecis latinisque optime eruditus: facundus: acer: astutus: glorie cupidus: multarum rerum et maxime pecunie largitor: animo grandis: ita dubitari potuit: fortior an felicius foret dictator factus. ita tempore repressit ut nemo illo inuito: nec bona: nec patriam: nec vitam ipsam retinere posset. Sub priuata tandem vita puteolos se contulit morbo intestinali mortem obijt. Quo mortuo duo funestissima bella italica quod sociale dicebatur: et ciuile syllanum finem habuerunt: que ambo pertracta sunt per decem annos. Consumpservit autem ultra centum quinquaginta milia hominum: viros consulares. xxij. Senatores fere. ccc. Absque his qui in tota italia passim deleti sunt.

Quam silla rempublicam composuisset sub his consulibus bella noua exarserunt: unum in hispania: aliud in pamphilia et sicilia: tertium in macedonia: quartum in dalmacia. Nam sertorius qui partium marianarum fuerat ad bellum commouit hispanias. Missi sunt contra eum duces Quintus et Cecilius: Metellus filius eius. Et in populi ro. ditione redacti sunt. Ad macedoniam missus est Appianus Claudius deinde L. Scribonius Lurion. Is dardanos vicit et usque ad danubium penetrauit: ita vno tempore multi simul triumphi fuerunt.

Bellum seruile primum inter incia urbis herodotio duce sabino in ipsa urbe tentatum est: sed hic tumultus magis fuit quam bellum. Ad hoc impio per diuersa terrarum occupato. quis crederet siciliam multo cruentius seruili quam punico bello esse vastatam: terram frugum feracem: et quodammodo suburbana provinciam late fundis ciuium latinorum tenebat. Tandem perenna impatore de eis supplicium sumptum est: fuitque de seruis ouatione contentus ne dignitatem triumphi seruili inscriptione violaret.

Anno sexcentesimo urbis condite. lxxxix. L. Sergius catilina tribus horum consulum nobilissimi generis vir sed ingenij prauissimi ad delendam patriam coniurauit: cum quibusdam claris quidem sed audacibus viris a cicerone urbe expulsus est. Socii eius deprehensi in carcere stragulati sunt. Ab antonio altero consule catilina ipse vicer perit et interfecit. Deinde anno sequenti Junio sillano et L. murena consulibus metellus de creta triumphauit.

Pompeius maximus romanorum impator maximo in precio apud romanos habitus est: qui deuictis magna celeritate pyrratis iterato contra viginti duos reges orientis impator designatus est: qui mitridatem in armenia minore nocturno perlo vicit. Tigrani deinde regi bellum intulit: deinde de albanis et regem eorum herodem prudenter et hiberie regem vicit. Ad hoc itureos et arabes. Inde ad iudeam transgressus est hierosolimam caput gentis obsedit: non solum natura loci verum etiam ingenti muro fossaque maxime munitam vir tertio mense expugnauit. Ad iudeorum occisis ceteris in fide acceptis: muros ciuitatis euertere imperauit: hircanum sacerdotem restituit: aristobolum captiuum romam duxit: his gestis in asiam se recepit: reuersus denique romam cum ingenti gloria triumphauit Junio sillano et L. murena consulibus.

Cais iulius cesar qui postea impauit anno urbis condite. 698. cum L. bibulo consul factus decreta est ei Gallia transalpina et cisalpina et comata. Addidit et senatus illiricum cum legionibus decem. Cum quibus per decem annos bellans grauissima prelia confecit. Primo vicit beluetios et usque ad oceanum britanicum percessit. Deinde Ariouistum regem cui auxiliabantur Arudes Adarcomones Tribeti Cingiones Sueui etc. fugere compulit. Post hec gentem belgarum et alios qui vno nomine germani vocantur. Deinde facto ponte rhenum transgressus. Domuit autem annis. ix. fere omnem galliam: que inter alpes et flumen rhodanum: vbiueni oceanum est: et circuitus patet: hinc bellum successit ciuile execrandum. Cesar enim e gallia rediens victor alium consulatum petijt: contradicte est a marcello: a bibulo: a pompeio: a catone: iussusque ut dimissis exercitibus ad urbem rediret: et pompeius cum impio missus est propter quam iniuriam potius commune et plusquam bellum exortum est.

Linea Consulum romanorum

Marcus
Emilius

Quintus
Catulus

Marcus
Tullius Cicero

Gnaeus
Gnaeus

Pompeius

Caius
Julius

Lucius
Bibulus

oceanum est: et circuitus patet: hinc bellum successit ciuile execrandum. Cesar enim e gallia rediens victor alium consulatum petijt: contradicte est a marcello: a bibulo: a pompeio: a catone: iussusque ut dimissis exercitibus ad urbem rediret: et pompeius cum impio missus est propter quam iniuriam potius commune et plusquam bellum exortum est.

